

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.358/2012/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a személyesen eljáró felperesnek - az OBH Jogi Képviselési Főosztálya (ügyintéző: **/jogtanácsos neve/** jogtanácsos) által képviselt alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. február 21. napján kelt 19.P.25.057/2011/12. számú ítélete ellen a felperes részéről 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben** és akként **változtatja meg**, hogy a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 10 000 (tízezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5 000 (ötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Köteles továbbá a felperes megfizetni az illetékes állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak 15 000 (tizenötezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes és a perben nem álló **(személy neve)** között a Szentendrei Városi Bíróság előtt 4 500 000 Ft megfizetése iránt per volt folyamatban. Az eljárás során jelen per felperese a vele szemben támasztott követelést elismerte, így a bíróság a 8. sorszám alatti ítéletével - egyéb rendelkezései mellett - kötelezte a fenti összegű kártérítés megfizetésére. Határozatának indokolásában megállapította, hogy **(személy neve)** átadott jelen per felperesének 2 000 000 Ft-ot kölcsön jogcímén abból a célból, hogy a felperes a **(P.)** Rt-vel szemben fennálló tartozását kiegyenlítse. E kölcsönszerződés késedelmes teljesítése miatt a jelen per felperese által biztosítékként felajánlott, ott körülírt festmény **(személy neve)** tulajdonába került.

A felperes a Fővárosi Bíróság előtt a **(P.)** Nyrt. (korábban: **(P.)** Rt.) ellen kártérítés iránt eljárást kezdeményezett, keresetében állította, hogy az Nyrt. a 2 000 000 Ft összegű követelésével szemben végrehajtás útján 4,5 millió forinthez jutott hozzá, a különbözeti összeget részére nem fizette vissza, s ennek következményeként veszítette el a festmény tulajdonjogát. A Fővárosi Bíróság a 31.P.22.635/2009/19. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A fellebbezési eljárás során eljáró alperes neve az elsőfokú bíróság ítéletét a 2011. szeptember 6-án kelt 5.Pf.20.419/2011/4. számú ítéletével helybenhagyta. Határozata indokolása szerint a felperes kára amiatt keletkezett, hogy a biztosítékként felajánlott festmény - a felperes szerződésszerű teljesítésének hiányában -- **(személy neve)** tulajdonába került. Az érintett felek között a Ptk. 255. § (2) bekezdésébe ütköző semmis szerződés jött létre, ez alapján a festmény tulajdonjogát a kölcsönadó nem szerezhette volna meg, miután azonban a perben a felperes a keresetet elismerte, a bíróságnak meg kellett állapítania, miszerint a festmény **(személy neve)** tulajdonába került. Emiatt a kár nem a **(P.)** Nyrt. magatartásával, hanem az alperes elismerő nyilatkozatával okozati összefüggésben keletkezett.

A felperes keresetében 1 Ft összegű kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete indokolásában kiemelte, a Szentendrei Városi Bíróság már hivatkozott jogerős ítéletének megállapítása szerint közte és **(személy neve)** között szóbeli kölcsönszerződés jött létre, a festmény annak atipikus biztosítéka volt, és a kölcsön visszafizetésének hiányára tekintettel a kölcsönadó adásvétel jogcímén szerezte meg a festmény tulajdonjogát, valójában a kölcsönszerződésbeli és az adásvételi kötelezettségeket egymásba beszámították. Mindehhez képest a alperes neve az 5.Pf.20.419/2011/4. számú ítélete indokolásában jogszabálysértően állapította meg, miszerint a Szentendrei Városi Bíróság jogerős ítélete szerint szóban létrejött kölcsönszerződés egyben zálogszerződésnek minősült, és a Ptk. 255.§ (2) bekezdése szerinti tilalom alá esett. A semmisségi ok észlelése ellenére a alperes neve nem adott lehetőséget számára, hogy a semmisséggel kapcsolatos érdemi nyilatkozatait megtegye, így mindezzel a Pp. 2. § (3) bekezdésében részletezett, a per tisztességes lefolytatásához való jogát, valamint az Emberi Jogi Egyezmény VI. cikkelyében foglaltakat súlyosan megsértette. Keresetének jogalapjaként a Ptk. 349. §-ában foglaltakra is hivatkozott.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Kifejtette, a alperes neve sérelmezett ítéletének indokolása a felperes által megkötött szerződés jogi minősítésére vonatkozóan megállapítást nem tartalmazott. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes a jogerős döntést hozó bíróság ítéletében kifejtett jogi állásponttal nem ért egyet, személyiségi jogi jogsértés megállapítására és kártérítési igény érvényesítésére alapul nem szolgálhat. A bíróság határozata mindenkire kötelező, így nincs eljárásjogi lehetőség jelen perben a korábban hozott döntés és annak jogi indokai felülbírálatára.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte 27 000 Ft eljárási illeték megfizetésére. Határozata indokolásában kiemelte, az Európai Emberi Jogi Egyezményben foglaltak szerint a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése személyiségvédelmi igényt alapozhat meg, ellenben a alperes neve ítélete indokolásának felperes által sérelmezett megállapításai a tisztességes eljáráshoz való jogot nem sértik. A alperes neve ugyanis a jogerős ítéletben ismertette a fellebbezési kérelem tartalmát, kifejtette az azzal összefüggő jogi álláspontját, majd helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, e körben a jogszerű tevékenység kereteit nem lépte túl. Azzal, hogy az alperes értékelte a Szentendrei Városi Bíróság előtt tett előadásokat, törvényes kötelezettségének tett eleget, önmagában az a körülmény, hogy a felperes az ítélet jogi érvelésével nem ért egyet, jogsértés megállapítására nem vezethet. Az alperes határozatát a felülvizsgálati eljárás keretében a Kúria bírálhatja felül, azaz a Kúria előtti jogorvoslati eljárás eredményeként állapítható meg, hogy az alperes érintett ítélete a jogszabályi rendelkezésekkel összhangban áll-e. Hangsúlyozta továbbá, hogy az alperes kirívóan okszerűtlen, jogellenes mérlegelést nem végzett, így a kártérítési felelőssége a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján sem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet hatályon kívül helyezését, új eljárás lefolytatását és újabb határozat meghozatalát kérte. Fellebbezése indokai szerint az elsőfokú bíróság eljárása jogszabálysértő volt, nem tett ugyanis eleget a Pp. 3. §-ában rögzített tájékoztatási kötelezettségének, ítélete indokolásában nem adott számot arról, hogy a bizonyítási indítványainak miért nem adott helyt, emellett nem értékelte a kereseti kérelem lényegét, nevezetesen, hogy a felperes és a jelen perben nem álló **(személy neve)** között milyen tartalmú szerződés jött létre. Mindezzel az indokolási kötelezettségét is megsértette. Egyebekben keresete indokait a fellebbezésében is fenntartotta, azokat megismételte. Kérte az elsőfokú eljárási illeték összegének 15 000 Ft-ra történő leszállítását, miután a pertárgy értékét 1 Ft-ban jelölte meg.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult az elsőfokú eljárásban kifejtett indokaira figyelemmel.

A fellebbezés **alaptalan**.

A felperes egyfelől a Pp. 2. § (3) bekezdésére, másfelől a Ptk. 349. §-ára alapítottnan terjesztette elő az alperessel szembeni kártérítési igényét, követelése azonban mindkét jogcímen megalapozatlan.

A Pp. 2. §-ában rögzített, a feleknek a jogviták bírósági eljárásban történő elbírálásához való joga az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésén alapul, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a „tisztességes eljárás” követelménye magában foglalja a

bírósággal és az eljárással szemben megkövetelt tulajdonságokat (pl. igazságos tárgyalást) és egyben biztosítja az alaptörvényben írt eljárási garanciák teljesülését is. A tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára, lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan” avagy „nem tisztességes” (6/1998. (III.11.) AB. határozat). A tisztességes eljáráshoz való jog lényegében azokat a garanciákat foglalja magában, amelyek rendeltetése, hogy a jogok bíróság vagy más hatóság előtti érvényesítése olyan eljárásban történjék, amely biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan döntésre. Ezt a biztosítékot az Alaptörvényben, a bírósági szervezeti törvényben és az eljárási törvényekben, köztük a Polgári perrendtartásban rögzített eljárási alapelvek - mint pl. a bíróság előtti egyenlőség, a bírói függetlenség, a fegyveregyenlőség, a nyilvánosság elve, a jogorvoslathoz való jog - érvényesülése jelenti, fogalmába beletartozik többek között az esélyegyenlőség biztosítása a felek részére, valamint a jog a törvényesen felállított független és pártatlan bírósághoz, az ügyek ésszerű időn belüli elbírálásához, a tárgyalás igazságosságához (Kiss Daisy : Fair eljárás - ELTE Eötvös Kiadó). A tisztességes eljárás ugyanakkor nem jelent garanciát az anyagi igazságon alapuló döntésre. A „tárgyalás igazságossága” csupán az objektív igazság érvényre juttatásához szükséges és az esetek többségében alkalmas eljárásra ad jogot, azt azonban nem garantálja, hogy az eljárás eredménye minden esetben helyes lesz (9/1992 (I.30) AB határozat). A döntés „igazságtalansága”, azaz a jogszabályok téves alkalmazásán alapuló bírói hiba jogorvoslat útján küszöbölhető ki. A perbeli esetben a felperes az elsőfokú döntéssel szemben fellebbezést terjesztett elő, majd a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, így a jogorvoslathoz fűződő joga nem szenvedett sérelmet, s maga sem állította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog fogalmi körébe vonható egyéb eljárási alapelvet sértett volna meg az alperes. Keresetében az alperes által hozott jogerős határozat indokolását, a perben elbírált jogviszony bíróság általi minősítését támadta, azaz az anyagi jogszabályok téves alkalmazását kifogásolta. A Pp. 2. § (3) bekezdése azonban az anyagi jogi sérelmek orvoslására nem alkalmas, ezért a felperes erre alapított kártérítési igénye alaptalan.

A felperes másodlagosan a Ptk. 349. §-ára hivatkozással kérte az alperes kötelezését kártérítés megfizetésére, követelése azonban e jogcímen sem megalapozott az alábbiakra figyelemmel.

A bírósági jogkörben okozott kárért való felelősség megállapítására a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti általános, valamint a Ptk. 349. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt speciális feltételek együttes megvalósulása esetén kerülhet sor (BH.1995. 403). E szerint a bírósági jogkörben

okozott kár megtérítésének feltételei: a jogellenesség, a kár, a kettő közötti okozati összefüggés, a felróhatóság, továbbá az, hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult e rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette. E tényállási elemek konjunktívák, azaz bármelyikük hiánya esetén a bíróságnak a keresetet el kell utasítania. Jelen esetben a felperes az alperes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett kárát nem vagyoni kárként, mértékét pedig 1 Ft-ban jelölte meg. Egy forintnak azonban - a gazdasági forgalomban alkalmazott kerekítési szabályra is figyelemmel - tényleges vásárlóértéke nincs, az az akár vagyoni, akár nem vagyoni hátrány, amelynek nagysága 1 Ft-ban határozható meg, kárként nem értékelhető.

Egységes emellett a bírói gyakorlat abban, hogy a bírósági eljárásban a tények kirívóan okszerűtlen értékelése, a lényeges anyagi és eljárásjogi szabálysértés értékelhető a kártérítési felelősséget megalapozó magatartásként. A bírói munka jellegével együttjáró **jogszabályalkalmazási és értelmezési eltérések** a felróhatóság körén kívül esnek, a jogalkalmazó szerv felelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg (BDT2008.1817, BDT2004.100). Jelen esetben az, hogy az alperes a felperes és **(személy neve)** festménnyel kapcsolatos megállapodását zálogszerződésnek minősítette, és megállapította annak semmisségét, nyilvánvaló, vitathatatlan jogalkalmazási hibának semmiképpen sem tekinthető, annak vizsgálata pedig, hogy az alperes jogi álláspontja helyes volt-e az általa elbírált jogviszony megítélését illetően, jelen per kereteit meghaladja. Az eljáró bírósággal szemben indított kártérítési per ugyanis - amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította - nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára a kedvezőtlen döntést tartalmazó ítélet felülvizsgálatára. A kártérítési per bírósága a sérelmesnek tartott ítéletet nem bírálhatja felül, nem állapíthatja meg annak jogellenességét. Erre csak az adott eljárásra vonatkozó rendkívüli jogorvoslat eredményeként kerülhet sor (**BH2009. 9**, BDT2006. 1496). Ennek megfelelően alaptalanul kifogásolta a felperes fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a közte és **(személy neve)** között létrejött szerződést.

A fentiekre tekintettel az általános kárfelelősség megállapíthatóságához nélkülözhetetlen kár bekövetkeztének és az alperesi magatartás felróhatóságának hiányában a felelősség egyéb feltételeinek fennállásától függetlenül nem kerülhet sor az alperes marasztalására.

A kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság érdemi döntése helytálló, ellenben az elsőfokú eljárási illeték mértékét tévesen határozta meg, az helyesen - az 1990. évi XCIII. tv. 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján - 10 000 Ft, ezért az ítélőtábla az elsőfokú ítéletet az eljárási illeték összegére kiterjedően a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyebekben helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak szerint megállapított fellebbezési eljárási költségeinek a viselésére.

A felperes pervesztességére tekintettel a fellebbezési eljárási illeték megfizetésére is köteles a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Szeged, 2012. szeptember 19.

Dr. Szeghő Katalin sk.	Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró